

**Epistola anatomica, problematica quarta / ad ... Fredericum Ruyschium
[with his reply] ... Authore Joh. Jac. Campdomerco. De glandulis, fibris,
cellulisque lienalibus, &c.;**

Contributors

Campdomercus, Johannes Jacobus, active 1696
Ruysch, Frederik, 1638-1731

Publication/Creation

Amstelaedami : Apud Janssonio-Waesbergios, 1725.

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/eg9gdmgf>

License and attribution

This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
<https://wellcomecollection.org>

D T
18/12

7188 . SC(8)

45330/B

Opera [c] II. 1-17

Part of Opera Omnia

due

EPISTOLA

Anatomica, Problematica

QUARTA,

Ad Virum Clarissimum

FREDERICUM RUYSCHIUM,

M. Doct. Anatomiae ac Botanices Professorem,

D E

Glandulis, Fibris, Cellulisque Lienalibus, &c.

Auctore

Joh. JAC. CAMPDOMERCO.

AMSTELÆDAMI,

Apud JANSSONIO-WAESBERGIOS,
MDCCXXV.

ΕΠΙΣΤΟΛΑ

ΑΤ Ι Α Ο

ΕΡΕΔΕΡΙΚΩΝ ΡΕ ΑΖΗΙΔΗ

John JAC. CAMPOMERCO.

ΑΜΤΕΛ Ε Δ Α Η
The INSTITUTE OF THE SERGIO'S
MDCCCLXVII

Clarissime Vir,

Nunquam te, tam gravibus distentum occupati-
nibus, interpellare ausus fuisset, nisi jam satis
perspexisset benevolum tuum animum, quo non
dignatus es sereno excipere vultu, qui in re-
bus Anatomicis tuæque Professionis studio, aut
oblectamenti, aut utilitatis gratia se exercere
gaudent. Quorum studia tibi adeo cordi sunt, ut nihil eorum,
quæ ad veram perfectamque rei Anatomicæ cognitionem utilia
videntur, prætermittas, verum fidei tuae commissis discipulis,
quæcunque scitu necessaria sunt, candide communices, atque
ita ad intima hujus artis arcana penetranda viam aperias. Tanta
erga eos apparer animi tui benevolentia, ut, sicuti verum Pro-
fessorem, demandatoque sibi officio gloriose fungentem, decet,
filiorum eos loco habeas, paternoque vultu semper excipias, ne-
que eorum quæstiunculis placide respondere unquam dederis.

Hac igitur fretus tua benignitate, Clarissime Vir, ego quæ-
stionibus meis tibi molestus esse non veritus sum, nullus dubitans,
quin bonam in partem hanc audaciam sis accepturus.

In Demonstratione Anatomica, nuperrime in Collegio à te ce-
lebrata, Lienem nobis exhibuisti, in quo varia demonstrabas, quæ
diversos præclaros Auctores sicco pede transiisse, aut perverse,
aut plane non tractasse aut depinxisse, multis evolutis volumini-
bus, comperio. Quare interrogare me non puduit, quid cau-
sæ esset, quod hac in re cum ceteris Anatomicis in totum dis-
crepares, & quod illi summi Viri, quibus alias Apollo satis fa-
vet, tam crassè hic hallucinati sint. Quam difficultatem hoc
responso diluere voluisti, quod scilicet invento tuo novo,
plurima alia facie multoque distinctius se offerrent, quodque
eodem illo invento, multa ad hoc usque tempus incognita, aut
non satis accurate cognita, quotidie detegas, de quibus alii, in
hac præparandi Arte non exercitati, nullo modo cogitant. Addi-
disti præterea, haud minimam hujus erroris causam esse, quod
plures Anatomici, in dislectionibus suis, magis ad brutorum;
quam ad Hominum Corpora configiunt. Unde contigit, ut præ-
judicio nimis occupati, & analogiam inter Viscera humana &

E P I S T O L A

Quadrupedum nimis extentes, de Corporis humani structura perversum judicium tulerint.

Hæc omnia veritati consentanea esse, deprehendi quoque circa Lienis humani demonstrationem. Nam à te summo exspectans nuper desiderio, adeo ab Auctoribus decantatarum Lienalium Glandularum exhibitionem, ut & filamentorum fasciculos, per Lienis substantiam dispersos, nec non Cellulas à Malpighio descriptas, & à Professore Bidloo nuper designatas, exspectatione mea me deturbari, ac protantis Auctorum pollicitis, nil nisi umbram & fumum reperire, non sine summa admiratione deprehendi: Nihil enim supra commemoratorum in Liene humano videre mihi contigit, quamvis ne minimam quidem particulam in Lienis demonstratione intactam reliqueris.

Itaque, cum Lienem humanum nobis exhibueris, tali modo præparatum, ut perspicue pateret, nullas in eo dari Glandulas: à te scire velim, Clarissime Vir, an rejicias omnem Glandularum Lienalium in Liene humano existentiam; an non etiam dictæ glandulæ sint reperiendæ in Liene Vitulino aut Ovino, & ceterorum Lienibus brutorum? siquidem Professor Bidlous dictas Glandulas in Corpore humano non solum admiserit, in explicatione Tabulæ 36. verum etiam eas depingi curaverit.

Nobis autem varios quidem exhibuisti Lienes humanos recentes non solum, sed etiam diverso ritu præparatos, ut & alias *flatu parum distensos, exsiccatos & transversim dissectos* (hisce enim utitur verbis, ubi de suis agit, Professor ante dictus) Verum quos nobis demonstrabas Lienes flatu expansos & exsiccatos, ex Vitulorum esse corporibus desumptos, adjiciebas; nullos autem è Corpore humano tali modo præparatos nobis exhibebas.

Scire porro cuperem, Clarissime Vir, an in totum quoque rejiciendæ sint fibræ adeo decantatæ, per Lienis humani substantiam disseminatæ, ac tam insignibus ab Auctoribus usibus donatæ? Hasce enim Professores Bartholinus, Wepferus, Higmorus, Vesalius, Whartonius, & alii descripsierunt: Imo, quod magis miror, Bidlous olim eas suo in Opere Anatomico depingi curavit.

Præterea querere ex te cuperem, Clarissime Vir, quid sentiendum sit circa Lienis Cellulas, quas nobis in demonstratione tua non indigitasti, cum nihil soleas alioquin prætermittere, ex iis, quae in quaque parte notatu digna sunt, imo saepius addas, quæ à nul-

Q U A R T A.

nullo alio hactenus descripta aut depicta sunt. Ubi enim alii rem putant bene se gerere in minimis officulis distincte exhibendis, Tu, in iis nequaquam acquiescens, istorum officulorum non tantum membranas, sed & vasa per ea decurrentia in conspectum producis.

Denique Venæ Lienalis delineationem Veram atque perfectam à Te peterem.

Quod supereft. Vir Clarissime, ut diu in columnis vegetusque conserveris, quo res Anatomica præclaris tuis inventis magis magisque ditescat, & ut tuorum reique literariæ bono longos adhuc vivas per annos, Deum Ter Opt. Max. iterum atque iterum precatur

Obsequentissimus, tibique, tñaque familiæ æternum addic̄tissimus,

Amstelod. 1 Martii 1696.

JOH. JAC. CAMPDOMERCUS.

F R E D E R I C I R U Y S H H I F R E S P O N S I O,

Ad Studiofissimum Dominum

JOH. JAC. CAMPDOMERCUM.

In Epistolam ejus Anatomicam, Problematicam, quæ inter nostras ordine existit quarta.

Flagrantem tuum animum erga Studium Anatomicum sat agnovi, non solum in collegio privato, verum etiam ex literis primo Martii ad me datis, in quibus nonnulla, olim à me exhibita, in memoriam revocas, plenioremque illustrationem rogas: & primo quidem à me scire desideras, an omnem Glandularum in Liene Humano existentiam rejiciam?

Secundo, scire aves, an non etiam dictæ Glandulæ, si degentur Homini, admittendæ sint in Liene vitulino?

Tertio, an Fibræ, Whartonianæ dictæ, per Lienis vitulini substantiam disseminatæ, in Liene humano quoque non inveniantur?

Quarto, quid statuendum de Cellulis Lienalibus, ab Auctori- bus adeo decantatis?

Quinto à me exigis veram delineationem Venæ Lienalis humanae.

A 3

Quoad:

Quoad primum atque secundum.; admodum quidem famosum est apud Neotericos, Lienes Glandulis scatere exiguis, easque ab incomparabili Anatomico Malpighio esse detectas, unanimiter asserunt, illudque placitum à multis jam annis viguit; Huic opinioni olim quoque suffragabar, vulgari enim methodo cum instituerem demonstrationes Anatomicas, tales, quales statuunt, mihi quoque videbantur occurtere Glandulæ Lienales, tanquam corpuscula rotunda per se subsistentia, vasculis sanguineis ditata. Huic magis inhærebam sententiæ, cum faventem haberem Malpighium oculatissimum, qui in exercitatione de Liene ita loquitur: *Hæ glandulæ minimæ figuram habent ovalem, & magnitudine parum distant à renum glandulis: colorem habent, ut perpetuo observavi, album; & licet Lienis sanguinea vasa injecto atramento turgeant, & circa ipsas ludant, hæ tamen eundem servant colorem.*

Postquam autem nostro novo artificio Lienis œconomiam accuratius perlustrarem, nova se se exhibuit apparentia, quâ visâ, ad ulteriorem perscrutationem me contuli: vasa sanguinea infaciendo mea methodo, quibus in totum turgidis, integrum Lienis humani constitutum nil esse deprehendi, nisi congeriem quandam Arteriarum, Venarum, Lymphæ ductum & Nervorum, quæ membranis ambientibus coërcentur, & præter hæc omnia nil peculiare in sui constitutionem adsciscere Lienem humanum, comperio. Notandum autem, quod protractæ & extremæ Arteriarum venarumque propagines videantur aliam acquirere naturam, nam adeo molles & succosæ existunt, ut facilit negotio partim in nihilum, ut ita loquar, redigi possint; dissolvuntur enim à fricatione quacunque levissima earum particulæ extremæ: imo sola maceratione in aqua simplici facta, donec levem acquirant putredinem, in liquorem fuscum aut atro-rubicundum dissolvuntur. Has protractas vasorum sanguineorum propagines, molles, materiâ nostrâ turgidas, meras esse vasorum sanguineorum propagines, in Musæo nostro indigitavi variis Anatomiae peritis; & quod glandulas repræsentare videantur, nulla alia est ratio, quam quod dictæ propagines fasciculatim dispositæ sint & in corpuscula molliora, succosiora atque rotunda redactæ, id quod non solum aliis, verum etiam mihi eo usque imposuit.

Distinguendæ autem sunt dictæ propagines fasciculatim dispositæ à glandulis, quandoquidem nulla peculiari membranula sint

sint obductæ, nec per se consistant, id quod in Glandulis requiritur; hic vero nil, præter vasa sanguifera, fere occurrit, vid. Tab. 4. Fig. 4. Quæ duos repræsentat ramulos, quorum unus, Lit. A. notatus, Arteriæ Splenicæ humanæ ramusculum denotat. B. autem Venæ Splenicæ humanæ ramusculum. Neque Nervorum neque Lymphaticorum ramusculos addidi, quia invisibles existunt in tam exigua particula. Circa dictorum ramusculorum sanguiferorum extremas propagines & protractiones, Lit. A. & B. insignitas, fasciculos, ceu penicillos minutissimos repræsentantes, considerandum ulterius, primo, eas multis numeris esse plures ac subtiliores, quam hic delineare potui. Secundo, illas aliquando degenerare in tubercula dura, atque globosa. Tertio, eas neutiquam esse dicendas nexus, contrarium indigitante figurâ quartâ. Quarto, dictas propagines sibi invicem proxime esse adfitas, nulla intercapedine visibili superstite, aut spatio innani, aut cellula, licet oculatissimus Malpighius hæc omnia describat, & Cl. Bidlous depingat. Nullas, dico, intercedere intercapedes naturales, nisi à digitorum fricatione, fasciculorum ruptione, aut alia quavis tractatione violenta, flatuē præter naturam excitentur.

Quoad tertiam petitionem, quam à me exigis, circa fibras in humano Liene, ut ajunt, existentes; nunquam tales, quales Auctores descriptere fibras, in Liene humano ostendi: dicuntur enim à Nobilissimo & exercitatissimo Whartono excurrere quaquaversum ad tunicam ipsius, indeque reflecti. In Cl. Malpighii exercitatione de Liene hæc reperiuntur cap. 2. *Fibrarum, quibus univer-*
sus Lien stipatur, tantus est proventus, & mira implicatio, ut abun-
de naturæ solertia in custodiendis, fulciendisque propriis machinis,
innotescat. Porro inquit: *Enascuntur hæc fibræ ab interiori Lienis*
membrana, & per transversum producuntur non in oppositam dictæ
membranæ partem, sed ad capsam quandam, sive commune involu-
crum vasorum, per medium Lienis perreptans.

Nathanaël Higmorus, Anatomicus solertissimus, dictarum fibrarum assertor strenuus, hisce utitur verbis Lib. 1. part. 2. *Fibræ hæc, ab Anatomicis proveni habitæ, quasi rami splenici essent*
propagines, sunt revera filamenta tenuia, valida, nullam cavitatem
habentia, nec à ramo splenico, sive arteria originem ducentia,
sed varie inter se complicatae fibræ, quasi retia multa complicatae

& connexa fuerint, utrinque tunicæ lateribus firmiter adne&tuntur, ex qua principium ducere videntur, &c.

Cl. Prof. Bidlous de hisce Fibris ita loquitur in explicacione Tab. 36. *Ex hac quoque membrana ab uno ad aliud latus transversi, inter se connexi, nullamque cavitatem visibilem possidentes, filamentorum emittuntur fasciculi, totum Lienis corpus usque ad communem capsam perreptantes.*

Ego autem in Liene humano tales nunquam offendit Fibras, et si omnem adhibuerim diligentiam. In Vitulino vero Liene res quidem ita se habet, in eo enim praeter arterias, fasciculosque arteriosos (venosi hic secus ac in humano splene deficiunt) in conspectum prodeunt innumeræ fibræ, varia serie, & situ inordinato dispositæ, ramosæ, & inter se textæ, in quarum intercapidine Vasorum extrema, fasciculos toties memoratos representantia, reconduntur: magni quoque videntur esse usus supradictæ fibræ in Liene vitulino, scilicet, ut stabiliant sulcos per Lienem Vitulinum, loco ramorum venosorum repertos, ne à sanguine refluo nimis extendantur. In Liene autem humano nullis sulcis, ast venis instructo, tales haud requiruntur fibræ. Dixerit forsan aliquis, sepe tales fibras in Liene humano non raro offendisse, sanguine, nec non ita dictis glandulis elutis, & ademptis. Resp. mihi quoque non semel talem obvenisse apparentiam, post Lienis humani excarnationem (ut dicere solemus) tunc enim Vasa sanguinea æmulantur fibras: si vero ante ita dictam excarnationem repleatur Vena & Arteria, reperiemus, quod nil peculiare praeter Arterias & Venas, pari passu ambulantes, vix visibles lymphæ-ductus, ut & nervos exiguos, membranamque, dicta vasa coërcentem, & obvelantem, in sui constitutionem adsciscat Lien humanus. Sic quoque Placenta uterina nullis gaudet fibris, nullis glandulis peculiaribus, nec cellulis, Vasis sanguineis interpositis: leviter enim infarctis Venâ & arteriis umbilicalibus totum ejus constitutum nil aliud esse experimur, quam aggeriem Arteriarum & Venarum, sicuti in Musæo meo videre palam est.

Quoad quartam petitionem circa Cellularum Lienalium existentiam, à parte mea haud stat, qui eas in Liene humano reperiri statuere velit, nunquam enim tale quid in hoc viscere humano bene constituto offendit, post membranæ, Lienem huma-

humanum investientis, dilacerationem aut ablationem, Vasorum fasciculi, glandulæ ab aliis dicti, variis in locis simul quoque quidem auferuntur, ita ut sinuli exigui efformentur, & relinquantur, sicuti fieri videmus in pulte hordeacea crassiore, è qua hordei grana aliquot sunt eruta; tales autem facilitios sinulos cellularum nomine condecorare rationi inconsentaneum, quis non videt? In Liene autem Vitulino cellulari quid reperiri concedendum: textura enim supra dictarum fibrarum foraminulenta cellularum æmula est.

Itaque nullæ Cellulæ, nullæ quoque Fibræ transversales, ita decantatæ, in Liene humano bene constituto manifestantur. Professor Bidlous Tab. 35. Fig. 4. & 5. non Lienem, sed ejus tantum partem repræsentat, flatu distentam, exsiccatam, & transversim dissectam, in qua non solum sæpius memoratæ cellulæ indigitantur, verum etiam textura fibrarum, glandularumque corpora; modum insuper præparandi addit, quo sollemus uti in præparatione Lienis Vitulini, nempe aquæ simplicis injectione per venam, & ablutione. Verum enim vero eo ritu Lienis humani constitutionem indagare possibile esse, non video; injectione aquæ simplicis per Venam splenicam humanam sanguis elui quidem potest, non autem fasciculi sanguisflui, glandulæ dicti: ratio est, quod vena splenica humana instar cibri haud foraminulenta sit, quemadmodum in vitulino splene; neque in tales exit fulcos Vena splenica humana, ac vitulina, per quæ foramina & fulcos, dicti fasciculi elui & exprimi possunt, membranâ ambiente illæsa: Præterea quam tenuis ac fragilis sit membrana, Lienem humanum ambiens & investiens, norunt ii, qui magis se applicant indagationi corporum humanorum, quam brutorum: membrana autem Lienis vitulini adeo tenax ac crassa existit, ut diu illæsa tractari & fricari possit. Annus jam agitur xxxv aut xxxvi, quod illud negotium primus suscepimus in Liene vitulino, fasciculos arteriosos supra memoratos per venæ splenicae foramina, ut & fulcos, qui loco ramorum venæ sunt, leniter exprimendo, idque in aqua simplici; quo peracto, Lienem flatu modico extensum, post vinculi injectionem, exsiccabam, membranâ investiente illæsa: post exsiccationem membranam auferebam cultello acutissimo, & sic fibræ instar retis se videndæ exhibebant, naturalem situm oc-

cupantes. Posthac in aliis Lienibus vitulinis ante inflationem primo arteriam materiam ceraceam infarciebam, & sic ejus ramifications, arboris aut coralli rubri instar repentes, detegebam: Post me varii ex meis discipulis, quos inter Professor Bidlous, D. Sterchius, & alii olim erant, qui idem emulati sunt. Ex hisce satis constare puto id, quod vobis in collegio privato saepius innui, scilicet, haud nimis fidendum esse speculationibus, in brutorum extis institutis, quoniam ingens diversitas existit inter viscera humana, atque brutorum: unicum praeterea afferre exemplum animus est, quo pateat detrimentum in assignando partium usu, solummodo partes corporis brutorum investigare: Cl. Professor Fr. de le Boë Sylvius, qui haud solum in praxi Medica fuit versatissimus, verum etiam in Anatomicis solertissimus, circa Lienis humani autem constitutionem, ad ejus usum assignandum, haud bene sibi prospexit, idque propter inspectionem Lienum vitulorum: cum enim Clarissimo dicto Viro olim ostenderem Lienes Vitulorum, nostro modo, superius allato, preparatos atque exsiccatos, fibrisque stipatos, valde mirabatur, illudque ad humanum transferre Lienem haud veritus est, uti liquet ex ejus praxi cap. XLIII. par. 4. ubi ita loquitur:

Mirabilis nervosarum fibrarum circa Vasorum omnium in Liensem ingressum textura, hoc saeculo à solertissimis Anatomicis detecta, non parum meam de sanguine ibidem à spiritibus animalibus copiose appellantibus subtiliore, ac spirituoso prestanto, adeoque plusquam perficiendo, confirmat conjecturam.

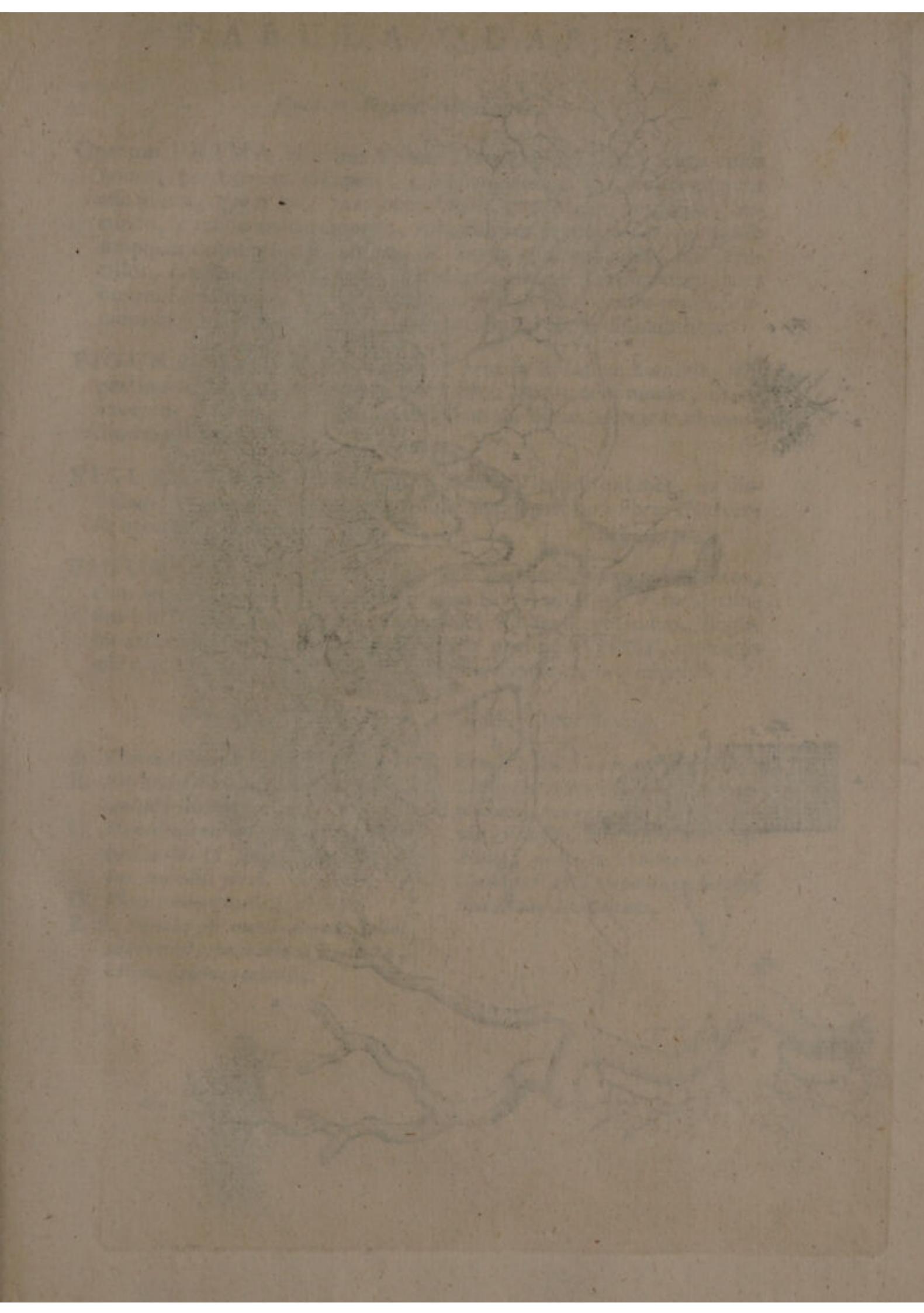
Interim talis, ut dixi, haud reperitur fibrarum nervosarum textura in Liene humano. Hisce, mi Studiosissime Campdomerce, me Tuæ petitioni satisfecisse reor, adjecta Vasorum Lienalium figurâ.

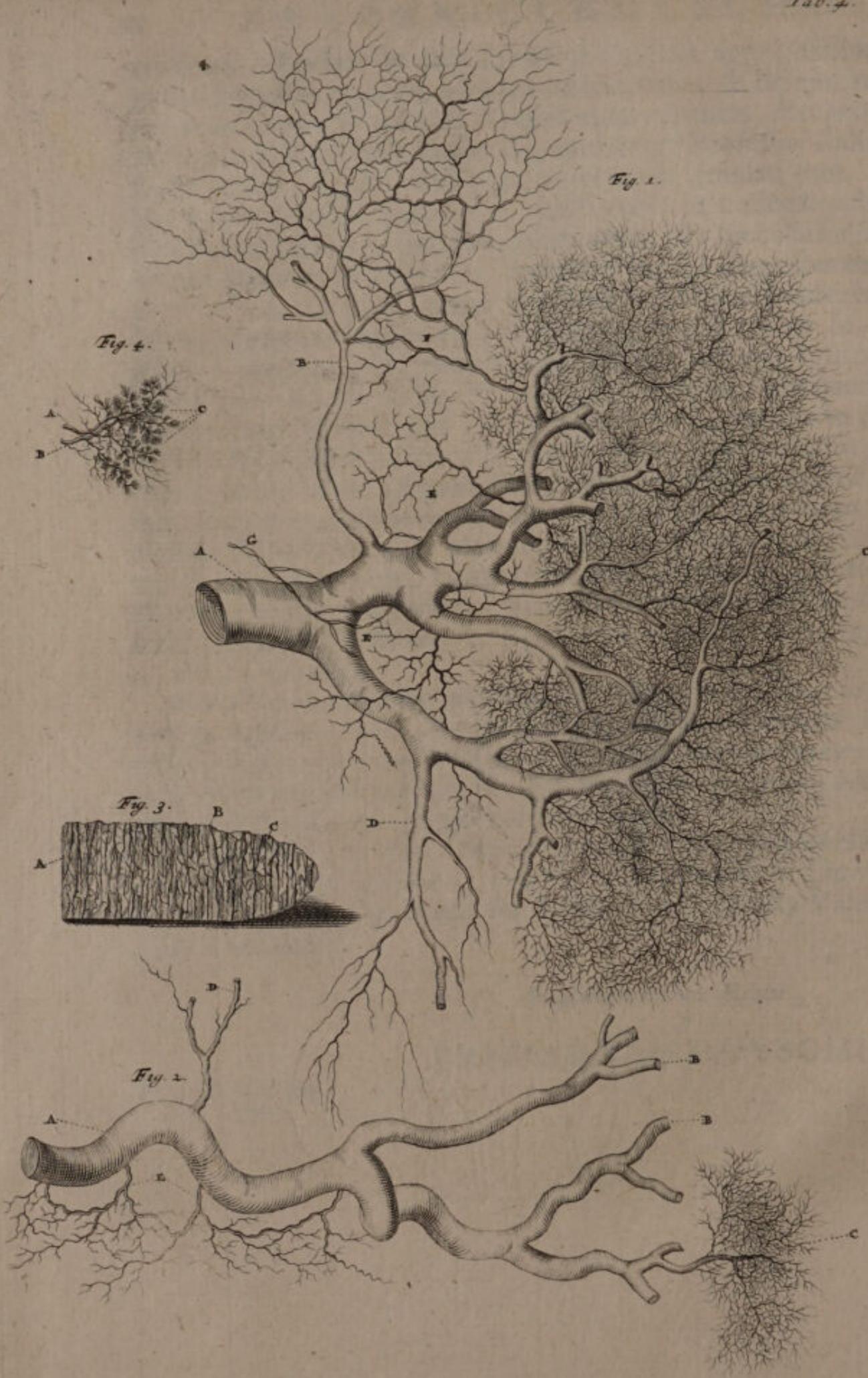
Studiorum tuorum Fautor,

FREDERICUS RUYSCHIUS.

Dabam Amstelodami

4 May. 1696.

T A B U L A Q U A R T A

Quatuor Figuras repreſentat,

Quarum PRIMA Hominis Venam Lienalem indigitat, circa cujus ramos, per Lienem diſpersos, considerandum, eos multis numeris eſſe plures, quam hic, citra confuſionem, delineare potuerim; Secundo, considerandum quoque, minutissimas productiones, quas hic ſimplices delineavi, compositas, & meros eſſe fasciculos, ceu penicillos, quemadmodum Figura quarta demonſtrat: Tertio extremitates horum fasciculorum nonnihil deſtitutas eſſe ab ulterioribus protractiōnibus ſuccoſis & mollioribus, in aqua ſimplici facile diſſolubilibus.

FIGURA SECUNDA Truncum Arteriæ Splenicæ hominis, ſerpentino reptatu proſerpentem, demonſtrat, cujus rami omnes, unico excepto, ſunt abſcifſi, qui alias distributioni Venæ Splenicæ ad amuſim respondent.

FIGURA TERTIA Portionem Lienis Vitulini exhibet, ita diſectam, ut ejus intercapedines, cellulæ dictæ, nec non fibræ transverſæ in oculos incurrant.

FIGURA QUARTA Hominis duos exprimit ramulos Splenicos, cum annexis fasciculis, quorum primus Lit. A notatus, Venæ, ſecundus Lit. B insignitus, Arteriæ ramulus eſt; hic denuo notandum, ſingulos fasciculos longe plures in ſe continere protracta Vascula, aut magis eſſe compositos, quam hic, confuſionis vitandæ cauſa, expreſſi.

F I G U R Æ P R I M Æ Dilucidatio.

A. Truncus Venæ Splenicæ.	F. Venula, ſeu Vas breve alterum, eſt Lienis intrinſeco emergens, ubi notandum, non raro pura Vasa brevia, Venosa dicta, ſeſe videnda exhibere, quam hic exhibeantur.
B. Vas breve Venofum, per ventriculum diſtributum.	G. Unum ex Vasis Lymphaticis, Venam Splenicam concomitans.
C. Ramusculi minutissimi, ab extremitate mollioribus & ſuccoſis productionibus nonnihil privi.	
D. Vena hæmorrhoidalis abſciffa.	
E. E. Venulæ per membranam, Spleni adſitam & connatam, diſeminatæ, e Vena Splenica oriundæ.	

F I G U-

FIGURÆ SECUNDÆ Explanatio.

- A. Truncus Arteriæ Splenicæ.
- B. Rami abscissi.
- C. Ramusculi minutissimi, ab extremo molliori & succoso nonnihil deorbiati; ubi quoque notandum, sicuti de ramusculis Venæ Splenicæ innui, minutissimas productiones, quas hic simplices exhibeo, compositas & meros esse fasciculos ceu penicillos.
- D. Vas breve arteriosum, per ventriculum disseminatum, circa cuius exortum notandum primo, quod non ra-

ro numero binario, trinariove emergat: Secundo, variare illud ratione egressus ejus; saepe enim loco bic-nottato erumpit, saepius quoque Arteria Splenica ab intrinseco Lienis ramum unum aut plures emitit ad stomachi sinistram partem, id quod in Vase brevi Venoso Lit. F. Fig. I. expressi.

- E. Rami arteriosi aliquot per Pancreas disseminati, qui longe plures sunt, quam hic repreſentavi.

FIGURÆ TERTIÆ Expositio.

- A. Portio Lienis Vitulini, post fasciculorum supra memoratorum educationem, ac demum incisionem, oblata.
- B. Fibrae transversæ.

- C. C. Fibrarum intercapedines, quæ cellulæ audiunt, & in Liene Humano in statu naturali nequaquam inveniuntur.

FIGURÆ QUARTÆ Dilucidatio.

- A. Ramulus Arteriæ Splenicæ.
- B. Ramulus Venæ Splenicæ.
- C. Fasciculi ceu penicilli, circa quos notandum; eos à se invicem esse de-

- ductos, ut distinctius sese videndos exhiberent: in statu autem naturali sibi invicem impositi sunt.

